

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE
CFA PALAFRUGELL

1. INTRODUCCIÓ

Per definició, el Projecte Lingüístic de Centre (PLC) és l'instrument que possibilita que els centres educatius organitzin i gestionin, d'acord amb la normativa vigent, però de manera autònoma, determinats aspectes en referència a l'estat i a l'ús de les llengües del centre (llengua vehicular i llengua d'aprenentatge) i al tractament curricular de les diferents llengües que hi són presents.

El PLC del CFA Palafrugell vol recollir els acords que sobre els usos lingüístics i les propostes educatives per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües va elaborant el claustre. Ha estat elaborat pel claustre i aprovat pel Consell Escolar al juny de 2011.

És un document que s'ajusta a la realitat sociolingüística del CFA i serveix per a prendre les decisions pedagògiques que escaiguin. Les llengües dominants a l'entorn són el català, el castellà, l'àrab i l'amazic i són les llengües presents a la vida quotidiana del municipi. També hi ha altres llengües en un percentatge més reduït: francès, romanès, rus,...

Hi reflectim, per tant, la línia que volem seguir pel que fa al tractament de les llengües, partint dels objectius lingüístics que apareixen al PEC.

L'hem elaborat amb la il·lusió que no sigui un simple document administratiu, sinó essencialment una eina útil. Que la nostra comunitat educativa s'hi senti vinculada i que respongui alhora a les necessitats i demandes de tothom a partir del marc normatiu actual.

Finalment, el desenvolupament del nostre PLC ens ha portat a planejar-nos uns objectius, un tractament concret de les llengües en els diversos àmbits i una organització i gestió que són el que trobareu recollits en aquest document.

2. MARC LEGAL

L'article 8.4 del Decret 199/1996 desenvolupa el contingut del PLC enunciat en el Decret 75/1992 en els termes següents:

El projecte lingüístic recull els aspectes relatius a l'ensenyament i a l'ús de les llengües en el centre. Hi queda definit, doncs:

- *El tractament de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge.*
- *El procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua castellana.*
- *Les diferents opcions en referència a les llengües estrangeres.*
- *Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre globalment i individual.*

Tot això a l'empara dels decrets i lleis que regulen els eixos fonamentals del PLC. Per a nosaltres, els més significatius són els que citem a continuació:

2.1. Llei 3/1991, de formació d'adults:

La formació per al lleure i la cultura, entesa com una dimensió de la formació d'adults que cerca l'aprofitament amb finalitats formatives, del temps lliure i de desocupació laboral, i l'aprofitament en valors cívics, en una participació més plena en la vida social i en el coneixement de la realitat social i cultural de Catalunya dins un procés de recuperació nacional. Aquets tres àmbits incideixen des de camps d'actuació diferents en la formació integral de la persona. (Art.1,c)

Promoure el coneixement de la nostra realitat nacional en tots els seus aspectes i, de manera específica, en tot allò que es relacioni amb la llengua i la cultura, i el coneixement de la realitat dels altres pobles de l'Estat i d'Europa. (Art.2,c)

2.2. Decret 213/2002:

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament. S'utilitzarà normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge del cicle de formació instrumental i del cicle d'educació secundària.

2.3. Resolució de 21 de juny de 2010 per la qual s'aprova el document per a l'organització i el funcionament dels centres i aules públics de formació de persones adultes per al curs 2010-2011:

Dins del projecte educatiu (PE), el projecte lingüístic planifica el tractament curricular i l'ús de les llengües en el centre/aula, amb la finalitat de garantir l'ús social de la llengua catalana i assegurar el domini eficaç de la llengua castellana i l'aprenentatge d'una llengua estrangera. El projecte lingüístic ha d'incloure com a mínim:

- *Les estratègies per a la consolidació de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge en totes les activitats externes i internes del centre/aula.*
- *El procés d'ensenyament i aprenentatge de la llengua castellana.*
- *Les diferents opcions amb referència a les llengües estrangeres.*
- *La planificació coordinada dels currículums de les diferents llengües.*

3. OBJECTIUS

Després de l'anàlisi del context sociolingüístic en què es troba el nostre centre, arribem a la formulació d'uns objectius lingüístics i comunicatius generalitzats, que volem emmarcar dins d'una competència plurilingüe i intercultural.

1. Utilitzar el català i el castellà com a llengua educativa i curricular del centre.
2. Potenciar de manera progressiva que l'alumnat es comuniqui en català en tots els àmbits i sigui acceptat i normalitzat en la vida quotidiana.
3. Fomentar les actituds positives vers la llengua i la cultura catalana.
4. Promoure la participació de tota la comunitat educativa en activitats que fomentin el coneixement de la llengua i la cultura catalana.
5. Assegurar la no discriminació en l'ús de la llengua per raons de sexe, ètnia, ideologia i condició, utilitzant un llenguatge democràtic, no sexista ni xenòfob.
6. Garantir una presència adequada en els plans d'estudis de l'ensenyament del castellà i el català per tal que els alumnes puguin utilitzar normalment i correctament les dues llengües.
7. Respectar la pluralitat lingüística i cultural dels participants en els processos d'ensenyament i aprenentatge.
8. Implicar l'alumnat en el respecte per la diversitat lingüística i en la presa de consciència de la riquesa que representa aquesta pluralitat.

9. Promoure l'adquisició de les competències comunicatives bàsiques en un llengua estrangera.

4. ORGANITZACIÓ I GESTIÓ

- **SECTOR PEDAGÒGIC**

1. El tractament del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge:

1.1. Impartir, normalment, les classes en català.

1.2. Impartir les classes de castellà i les de llengües estrangeres en l'idioma respectiu.

1.3. Potenciar l'ús de la llengua catalana a l'àmbit docent, tant a les relacions formals com a les informals.

1.4. Utilitzar, majoritàriament, recursos materials i didàctics (llibres, audiovisuals, jocs,...) en català.

1.5. Impartir totes les noves ofertes educatives que es vagin incorporant en català, exceptuant les específiques de llengües, que es faran en l'idioma respectiu.

1.6. Pel que fa als cursos de llengua catalana, dins del bloc d'ensenyaments inicials i bàsics, impartir els tres nivells: inicial, bàsic i llindar. Prioritzar l'oferta del nivell inicial, per tal de donar resposta a la demanda i necessitats formatives dels alumnes.

1.7. Vetllar perquè els alumnes, en acabar l'etapa instrumental, hagin adquirit els sabers fonamentals de la comunicació oral i escrita en català.

1.8. Garantir que, en acabar el graduat en educació secundària obligatòria, l'alumnat sigui capaç de comprendre i produir missatges orals i escrits amb propietat, autonomia i creativitat, en llengua catalana.

2. El procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua castellana:

2.1. Pel que fa als cursos de llengua castellana, dins del bloc d'ensenyaments inicials i bàsic, impartir, com a mínim, els dos primers nivells: inicial i bàsic.

- Prioritzar l'oferta del nivell inicial, per tal de donar resposta a la demanda i necessitats formatives dels alumnes.
- Intentar, alhora, donar resposta a la demanda de nivell llindar.

2.2. Vetllar perquè els alumnes, en acabar l'etapa instrumental, hagin adquirit els sabers fonamentals de la comunicació oral i escrita en castellà.

2.3. Garantir que, en acabar el graduat en educació secundària obligatòria, l'alumnat sigui capaç de comprendre i produir missatges orals i escrits amb propietat, autonomia i creativitat, en llengua castellana.

3. Opcions en referència a les llengües estrangeres.

3.1. En tots els nivells de graduat en educació secundària impartir l'anglès com a llengua estrangera obligatòria.

3.2. Vetllar perquè, en acabar el graduat en educació secundària, l'alumnat sigui capaç de comprendre i produir missatges orals i escrits amb suficient autonomia, en una llengua estrangera.

3.3. Pel que fa als cursos de llengua estrangera, dins del bloc d'ensenyaments inicials i bàsic, impartir, com a mínim, el nivell inicial de llengua anglesa.

3.4. Dins del bloc de competències per a la societat de la informació impartir, com a mínim, el curs de llengua anglesa a nivell funcional.

4. Criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües a la realitat sociolingüística del centre:

4.1 Per tal de facilitar la integració de l'alumnat nouvingut a la dinàmica del centre, crear un programa d'acollida que garanteixi l'aprenentatge de la llengua catalana i castellana.

4.2. Vetllar perquè els alumnes tinguin uns nivells mínims de català i castellà abans de passar a FI o GESO.

4.3. Pel que fa als alumnes amb un nivell de català o castellà inferior al que correspon al curs d'educació bàsica assignat, garantir una adaptació curricular i un programa de suport de llengua, catalana o castellana.

4.4. Per tal d'adaptar-nos a la realitat lingüística del nostre centre i, específicament, al gran nombre d'alumnes no catalanoparlants, utilitzar com a llengua vehicular i d'aprenentatge el català a tots els nivells.

4.5. Incorporar a la tutoria grupal i individual la tasca de sensibilització vers la diversitat lingüística i cultural.

4.6. Afavorir la transferència d'aprenentatges mitjançant la utilització de material i recursos en diferents llengües.

- SECTOR DE GOVERN

1. El tractament del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge:

1.1. Dotar el centre d'un assessorament lingüístic per tal de facilitar l'aplicació d'aquest projecte, donar-hi suport i fer-ne el seguiment i l'avaluació.

1.2. Potenciar que la llengua habitual, en tot tipus de reunió i acte de la comunitat educativa, sigui la catalana.

1.3. Fomentar i facilitar la participació del personal docent en cursos d'actualització lingüística.

2. Criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües a la realitat sociolingüística del centre:

2.1. Incentivar la participació a totes les activitats, organitzades dins i fora de l'escola, que tinguin com a objectiu fomentar l'ús de la llengua i la integració de la cultura catalana.

2.2. Vetllar perquè, a les activitats extraescolars, la llengua més utilitzada sigui la catalana.

2.3. Fomentar l'organització d'activitats diverses encaminades a incrementar la sensibilització vers la diversitat lingüística i cultural.

- SECTOR HUMÀ

1. El tractament del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge:

1.1. Afavorir, per part del professorat, que la llengua de relació sigui la catalana, no només amb els alumnes sinó entre ells mateixos i la resta de professionals del centre.

1.2. Tenir cura de la qualitat de la llengua emprada (tant dins com fora d'espais curriculars) per tal de ser-ne model d'ús.

1.3. Elaborar en català tota la documentació relacionada amb els diferents camps de coneixement, exceptuant-ne aquella que va adreçada als grups i àrees que específicament s'imparteixen en una llengua diferent.

2. Criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües a la realitat sociolingüística del centre:

2.1. Per tal de millorar la competència lingüística en català, diversificar, tant com es pugui, els contextos d'ús, dins i fora de l'aula.

2.2. Fomentar l'ús de tota mena de recursos didàctics en català.

2.3. Afavorir la presència a l'escola de les llengües d'origen dels nostres alumnes com a reconeixement del patrimoni cultural que aporten.

2.4. Establir vincles amb les llengües i cultures dels nostres alumnes per fer possible que el català esdevingui la llengua comuna.

2.5. Sensibilitzar, tant dins com fora de l'aula, vers el plurilingüisme i la pluriculturalitat.

- SECTOR ADMINISTRATIU

1. El tractament del català com a llengua vehicular:

1.1. Utilitzar la llengua catalana en totes les actuacions administratives, tant internes com externes: actes, comunicats diversos, horaris, rètols,...

1.2. Vetllar per la utilització habitual d'un llenguatge no sexista en les comunicacions internes i externes del centre.

5. ENFOCAMENTS METODOLÒGICS I DIDÀCTICS

1. Principis generals pel que fa a l'ensenyament-aprenentatge de les llengües:

1.1. Educar en el plurilingüisme i la interculturalitat. És a dir, formar parlants amb més domini de diferents llengües (amb graus diferents segons la llengua i la seva funció) i més capacitat per entendre altres llengües i cultures.

1.2. Partir d'un enfocament comunicatiu en l'ensenyament-aprenentatge de llengües basat en l'acció, per tal de potenciar la competència comunicativa dels nostres alumnes en les diverses situacions socials. Això es concreta en :

- Acostar al màxim les llengües que s'ensenyen a les necessitats comunicatives reals dels nostres alumnes.
- Partir d'usos reals i significatius (orals i escrits) ja que les llengües només s'aprenen fent-les servir per comunicar i reflexionar.
- Utilitzar la interacció i la mediació lingüística per tal d'acostar la classe de llengua a contextos socials reals.

1.3. Afavorir la transferència d'aprenentatges d'una llengua a l'altra.

1.4. Capacitar els nostres alumnes per utilitzar els coneixements de les llengües conegudes en l'aprenentatge d'una altra.

Vincular l'aprenentatge de les llengües amb els coneixements culturals per tal de desvetllar l'interès de l'alumnat i generar actituds positives.

1.5. Promoure l'aprenentatge autònom, a partir de la consideració que aprendre a aprendre forma part integrant de l'aprenentatge d'una llengua.

1.6. Potenciar l'ús de l'ordinador i les TIC, com a recursos que afavoreixen l'aprenentatge efectiu de les llengües.

Aquests principis es tindran en compte a totes les àrees, no només a les de llengua.

2. Les llengües dins del bloc d'ensenyaments inicials i bàsics.

Els principis específics pel que fa a les llengües d'aquest bloc seran:

2.1. Utilitzar, com a mètode de treball per desenvolupar la competència comunicativa, la resolució de tasques, ja que:

- Impliquen activament l'aprenent en una comunicació significativa.
- Exigeixen que els aprenents comprenguin, negociïn i expressin significats a fi d'acomplir un objectiu comunicatiu.
- Són rellevants (aquí i ara, en la situació formal d'aprenentatge).
- Tenen resultats identificables.

2.2. Diversificar els elements de comunicació entre professorat i alumnat, mitjançant:

- Pluralitat de tècniques i modalitats de treball.
- Ús de la llengua dins l'aula per a relacions socials i situacions de comunicació interpersonal diverses.
- Ús de diferents materials en suports variats.

3. Les llengües a la formació bàsica.

La finalitat primordial de l'ensenyament de les llengües, en aquest bloc d'ensenyament, serà ampliar les possibilitats de comprensió i expressió dels nostres alumnes en la societat on viuen, de manera que puguin augmentar les seves possibilitats d'intervenció i transformació.

A part de les consideracions metodològiques generals, com a estratègies específiques cal destacar:

3.1 Tractament integrat de les llengües catalana i castellana:

- Relacionar l'ensenyament-aprenentatge del català i castellà.
- Posar en relleu les semblances entre les dues llengües.
- Optimitzar l'aprenentatge estalviant les repeticions de continguts teòrics.
- Emfasitzar, quan calgui, els trets idiosincràtics de cada llengua.
- Atorgar especial importància a les lectures per tal de facilitar la transferència d'aprenentatges entre el castellà i el català i cercar textos adequats al nivell i interessos de l'alumnat.

3.2. Generar actituds positives vers la seva diversitat i curiositat per aprendre-les.

3.3. Considerar l'aprenentatge de la gramàtica com a mitjà per assolir el coneixement d'una llengua determinada, però no com a finalitat en si mateixa, i afavorir-hi l'accés natural.

3.4. Ajudar l'alumnat a utilitzar diccionaris, gramàtiques, ... per tal d'afavorir l'aprenentatge autònom.

3.5. Facilitar que l'alumne participi en el procés d'ensenyament-aprenentatge: selecció d'objectius, materials, mètodes de treball,...

Pel que fa a l'alfabetització, aquesta es farà en català. En aquest primer nivell, per tant, el castellà es treballarà a nivell oral. Serà fonamental facilitar la transferència d'aprenentatges des de les llengües que els nostres alumnes coneixen.

4. El projecte lingüístic es revisarà anualment tenint en compte els resultats de les avaluacions de cada ensenyament i s'ajustarà en funció de les decisions que prengui el claustre.

6. TRACTAMENT CURRICULAR DE LES LLENGÜES

L'ensenyament de les llengües es farà assegurant una bona coordinació entre totes elles, que ajudi a transferir els aprenentatges i a consolidar especialment el del català. Aquesta planificació es farà tenint en compte totes les àrees curriculars, tots els espais de la vida escolar i totes les llengües, no solament les que s'aprenen a l'escola.

Es partirà de la consideració que els aprenentatges lingüístics que es produeixen a les àrees no lingüístiques juguen un paper rellevant, per tant totes les àrees assumiran l'aprenentatge del català com a eix transversal comú.

Per tal de millorar la competència lingüística, des d'un punt de vista global, també tindran una importància cabdal com a eixos transversals de la programació de totes les àrees de l'escola i, d'una manera molt especial, de la lingüística, els següents aspectes:

- El foment d' actituds i valoracions positives de totes les llengües i de les persones que les parlen.
- El desenvolupament de procediments lingüístics que relacionin les diferents llengües i cultures.

Això comporta, evidentment, un treball sistemàtic amb materials en diferents llengües, de manera que es generin actituds positives vers la seva diversitat i curiositat per aprendre-les; facilitar la transferència d'aprenentatges; i incentivar la interacció, ja que les llengües només s'aprenen fent les servir per comunicar i reflexionar.